

Hjemme hos Jan

Det er neimen ikke alle lyd- og bildegale entusiaster - med både kone og to barn - som får utfolde seg slik som den karen vi har besøkt i denne utgaven av Hjemme hos. Og når galskapen er minst like stor hos kona, er det duket for en lengre aften med store opplevelser på alle plan.

Tekst og foto: Flageborg & Kolbu

Etter en lengre kjøretur oppover riksvei 4, noen mil nord for Oslo, ankom vi etter hvert et lite sted der asfalt - etter vårt syn - må være ansett som både oppskrytt og helt unødvendig. Alternativt hadde vi havnet i en kommune der veibudsjetten var tenkt finansiert gjennom raske penger fra Terra. GPS-en var langt mer skråsikker i sitt valg av kjørerute enn det vi var, for den siste veibiten gikk fullstendig på helsa løs. Jøss, dette MÅ jo være feil, tenkte vi, og snudde for å ta den alternative og «riktige» ruten – bare for å finne ut at DEN endte i et kratt med en parkert bil. Både felger og kropp måtte avbalanseres etter dette besøket, men du verden – det var da også så til de grader verdt «investeringen».

Som vanlig var invitasjonen til vårt besøk foranlediget av et stort savn etter et fullfrekvent lydbilde. Men akkurat DET skulle det etter hvert vise seg at ikke var det eneste temaet denne karen hadde på blokka, og desto mer hyggelig var det å oppleve at helt utenkelige (og ikke minst normalt uakseptable) løsninger skulle vise seg å være nøkkelen til Nirvana i dette hjemmet.

Ankomst

Jan er ikke av den tålmodige typen, eller det vil si han er både tålmodig og veldig utålmodig. Hastverk preget hele mannen i all hans kommunikasjon, enten det var via mail eller på telefon. Han hadde tatt en beslutning om drastiske tiltak i hjemmeki-

noen og nå var det tid for handling.

Jeg ønsker at dere kan gjøre det så raskt som mulig, skriver Jan.

Denne kvelden i grenselandet til sivilisasjonen starter med flere overraskelser enn det som har med lyd og bilde å gjøre. Eksempelvis mottakelseskomiteen i form av en Champion av typen Rottweiler glefser til i det vi skal opp trappen til stua. Skal si den trappa gikk unna på kun noen få steg.

Ta det helt med ro, den er helt ufarlig, forsikrer eieren med et bredt glis. Jada helt ufarlig, kanskje for en stund, eller så lenge den fortsetter å være trygt plassert i et metallbur av største modell. Husdyr er vi vant til, men en blanding av Grizzly og Ulv er heller sjelden kost. Hvorfor kan ikke husdyr

bare være noen små fugler i små bur som ikke krever så mye oppmerksomhet?

Det nærmer seg leggetid og derfor blir vi møtt av pyjamaskledde og smilende fjes som bekrefter at alle dyrene er bare snille! Selvfølgelig har de fugl og den er trygt plassert på kjøkkenet – i bur – liten er den også.

Nye greier

Etter et raskt overblikk i stua som er familiens samlingspunkt, faller blikkene våre på et par esker i litt over middels størrelse som er klar for utpakking.

Jeg er klar. Hvor skal vi begynne?, spør Jan utålmodig. Og som det pleier å være når du har med en muring å gjøre, fortsetter han med å besvare sine egne spørsmål før vi får anledning til å si noe som helst.

Jeg har Klipsch i front og har jo selvfølgelig manglet denne bassen og dertil ting som skulle skje i lydbildet da, vet du.

Og hvorfor jeg har ventet så lenge med disse? Jo, det er fordi det var en kar som skulle bygge noen basser til meg - bakom her. Jan peker så i lende mot sofaen som er godt plassert bakerst i rommet og helt inntil bakveggen. Han lovt og lovt og lovt, men ingenting skjedde. Jeg har liksom ventet ett

år nå og var «litt» lei av denne ventingen. Fant derfor ut at jeg bare måtte finne noen andre som kunne hjelpe meg.

Han som satte opp stereoanlegget den gangen, han fant faktisk ut at jeg skulle ha salongen min midt i rommet for å få best lyd. Men, vi skal liksom bo her da, vi har barn og vi skal leve her alle sammen. Derfor vil vi gjerne sitte langt bak i rommet når vi ser på TV og film. Jan peker midt på gulvet i stua for å illustrere hvor. Etter vår mening er det egentlig et veldig bra forslag når lyd og bilde skal prioriteres uten hensyn til annen inngripen av huslig karakter. En plassering midt mellom front og bakkana-ler er optimalt, men heller sjeldent, dog en mulighet kun de færreste er forunt.

Jeg er ingen lydmann, men jeg liker å høre på lyd – god lyd. Og da må jeg høre på de profesjonelle, mener nå jeg.

Oppstilling

Stua til Jan er 45m² og det er mye gips. Derfor blir det naturlig å spørre om frontene må stå der de er, altså nesten inntil veggen, eller om kan vi trekke dem litt ut på gulvet.

Nja, det som er litt kinkig er at jeg har noen Rottweilere av noen bikkjer som

runder høyttalerne på vei inn i stua. Her, på denne høyttalerens side, ser du lett merker etter halen. Så, som du ser, passerer de rimelig nærme den posisjonen som er i dag. Men, for all del - kom med forslag! Jeg har ikke spesielt greie på dette med plassering av høyttalere, men er det noen stor forskjell om basslyden kommer bakfra eller forfra?

Joda, det er helt klart en fordel at mest mulig av lyden kommer forfra, påpeker vi.

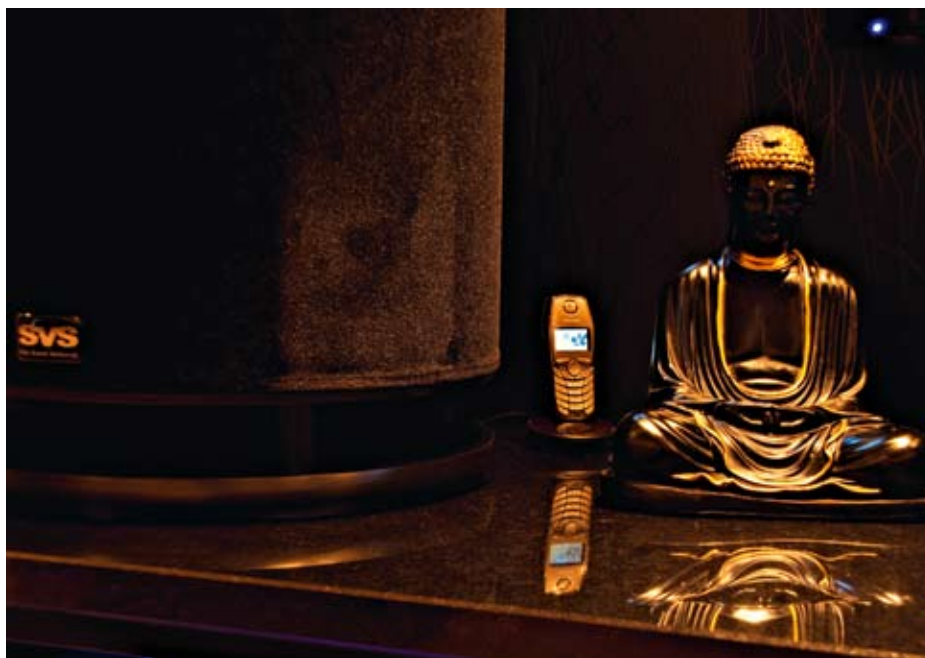
Jeg kan selvfølgelig sette høyttalerne lengre ut fra veggen, men nå er anlegget kalibrert slik det står i dag. Det spiller jo for så vidt ingen rolle, for nå bare begynner vi på nytt, sier han og smiler lurt. En ny runde med kalibrering må vi kjøre uansett.

Men hva med å sette dem oppå stereo-foreslår Jan. Å sette dem oppå er litt tøft da! Er det kanskje helt på trynet? Å sette dem oppå stereo- benken, mener jeg?

Hæ? Sette høyttalerne oppå stereo- benken og subene nede?, utbryter vi, og lurert på om mannen er blitt sprø.

Vi plasserer en sub bak den ene høyttal-eren for å se hvordan det fungerer. Hehehe ler Jan. Det er betryggende med be- skrivelsen av tubene: «tar ikke plass i det hele tatt». Neida, liksom.

Det viser seg raskt at fronthøytterne har kabler koblet direkte til veggen hvor de der ligger videre i skjulte kanaler. Det er derfor ikke nok slakk til å trekke frontene lengre ut på gulvet - uten å måtte koble fra kablene. Bananpluggene kobles imidlertid lett av. Utseendemessig ser det dessverre helt malplassert ut når fronthøytterne kommer så langt ut på gulvet.

Alternativt oppå?, sier Jan.

Aaah - du vil sette subene oppå benken?, spør vi vantro og kikker bort på fruene i huset som helt sikkert har bestemt hvor skapet skal stå.

Ja, jeg bare spør jeg..., fortsetter Jan.

Du har denne massive benkeplaten av stein som underlag, så hvorfor ikke?

Det høres litt vilt ut, men OK - vi forsøker!

Selv om vi møter mange utfordringer, spesielt med tanke på tilpasninger og begrensninger rundt dette, er vi alltid klare for å prøve ut nye ting og banebrytende løsninger.

LED-lampettene som havner bak subene styrer vi med fjernkontrollen likevel, så det trenger vi ikke ta hensyn til, sier Jan.

Kona bryter inn... Hva er det dere skal nå? Jeg har ikke kommet helt inn i dette.

Skal høyttaleren stå der? Nei, suben, sier Jan.

Skal vi ikke ha dem bak sofaen likevel?, spør hun - dog ikke synlig overrasket.

Jøss, dette ble jo mye finere, sier Jan og gliser. Hvis vi klarer å få dette til å spille - da blir de stående der!

Jan setter seg i sofaen og betrakter oppsettet. Suben går jo fullstendig i ett med fargene i bakveggen... Da blir det der de skal stå! Jan har åpenbart bestemt seg!

Kom igjen nå, vi bruker ikke mer tid på å finne plassering, sier han bestemt.

Subene portes til 15Hz før de løftes på plass og klargjøres til kalibrering.

Er dere klar over hvor mange som har flotte stereoanlegg som aldri er oppsatt på en skikkelig måte? Butikkene opplyser ingenting, det er liksom bare å sette på og spille i vei. Det er godt vi ikke skal plassere dette oppsettet i den gamle leiligheten vi hadde nede på Stovner.

Det kan vel fort bli litt trangt også her, når den neste oppgraderingen til 80" flatskjerm er på plass mellom subene, sier vi og kikker på Jan.

Med ett er Jan over på noe helt annet. Han kom til å tenke på at CD-spilleren er borte vekk fra fjernkontrollen. I alle fall har noe rart skjedd. Og så er det Sone 2 da! Den har han heller ikke fått til. Opplegget er ferdig på badet, med høyttalere og kabler, men han har ikke fått det til å virke.

Og i dag har jeg kun hovedforsterker på stereo på vanlig musikk, senterhøyttaleren er kun med på TV-en. Jeg har stereoanlegg nede og det er nesten artigere å høre på musikk der, sier han litt oppgitt. De påstår det skal være så mye bass og guffe i denne senterhøyttaleren. Den heter RC-64!

Er det egentlig noe fart i den? Jeg har liksom aldri merket det...

Nei, dette fikser vi etterpå! Nå er det tid for kalibrering!

Kalibrering

Det er 5,70m fra front til bakhøyttalere, sier forsterkeren fra den forrige målingen. Avstanden fra senter til senter på fronthøytterne er 2,84 meter

Det er egentlig ikke aktuelt å flytte på

møblene eller lage avstand til bakvegg så de blir stående og vi lager heller et måleområde i forkant av sofaene. Det massive stuebordet bæres inn i spisestuen mens kalibreringen pågår.

Vi har bestemt at vi kan leve med at det ikke blir helt optimalt når sofaen blir stående inntil bakvegg, sier Jan. Alternativt kan dere jo forsøke å henge opp et teppe på bakveggen for å dempe refleksjoner, innskyter vi.

Bassen viser seg å være veldig jevn og fin i sofaområdet, og oppleves svært jevn - helt ned til den begynner å rulle av ved 14Hz.

Dette må da skremme mus og all slags gnagere, mener Jan. Det jo helt utrolig at disse kan flytte så mye luft? Jeg husker hos foreldrene mine når vi fikk den første TV-en i hus. Det var jo storveis den gang, det og. Bildet var grønt overalt og det het Norlett, var det ikke det den het? Eller kanskje var det Nordmende?

Plutselig er Jan tilbake i hverdagen igjen. Skal man ha 1 eller 2? Jeg har lest en del på disse forumene og jeg er ingen fagmann på dette, men det stod jo det - altså at man anbefaler 2 fremfor 1.

Jeg husker faderen, han kjøpte et høyttalerbyggesett i kryssfiner, det var et sånt ferdigsett som de solgte. Han satte på en sånn Philips som han hadde kjøpt for mange år siden. Hører du på den høyttaleren i dag, er det så ille at det ikke er til å holde ut! De limte og de limte, også trekket på høyttaleren, men han var så kry og stolt av byggverket - kjempelyd my ass!

Men det er nå greit - jeg snekrer jo sammen litt av hvert jeg også. Hele stereoanlegget er bygget i 22mm MDF, for det var ingen ferdige løs-

ninger som var solide nok og hadde plass til 65cm dybde og nok lufting over komponentene. Det var mange som kunne tilby 40cm dybde men det var ikke nok for min del. Benken med sin funksjonelle og betjeningsvennlige høyde på 80 cm og solide matchvekt på hele 380kg, inkludert den sortpolerte steinplaten, blander inn med valget av mørke farger på hele frontveggen. Jeg lurte på om jeg skulle kjøpe svarte høyttalere også men så endte jeg opp med å kjøpe dem i lysebrun farge.

Løsningen i taket med graderinger for kassene til spotter som er montert langs kanten av hele stua er bygget opp på samme måte som stereoanlegget.

Etter litt fram og tilbake viser det seg at kablene til DVD-spillere ikke er tilkoblet og med litt kabeltrekking er det klart for en soundcheck med kalibrerings-CD-en vi har laget.

En lytt til kjente spor for å høre på dagens situasjon er alltid fornuftig.

Tid for lyd

Etter en runde med kalibrering er det tid for lyd i flere kanaler og siden det allerede er langt over lagetid, og ungene fortsatt er hyperaktive etter å ha blitt lovet litt utvalgte demoer fra tegnefilmer, kommer *Kung Fu Panda* først i spilleren. *De Utrolige* følger på og ungene sitter som klistret – med fingrene i ørene, for pappa Jan liker selvsagt høy lyd. *Bolt* får avslutte tegnefilmsekvensen for i dag, for nå skal barna definitivt legges. Ungene er blitt vant til pappas lydnivå og Jan forsikrer at de ikke kommer til å våkne av de neste demoklippene, selv om huset rister på sine grunnvoller, og sånn har det alltid vært, aldri noe problem med søvnen der i gården!

En veldig høyfrekvent lyd oppstår i skiftet mellom sporene på disken, men Jan forsikrer oss at dette er en oppgave for leverandøren av Blu-ray-spillere, så det blir en kjapp tur tilbake til butikken på mandag.

Naboen har anlegg til 700 000 og var på besøk etter at jeg fikk inn disse Klipsch-ene. Han returnerte ganske så sur fordi han selvsagt ikke trodde at det gikk an å få så mye lyd ut av et anlegg som dette. Han har oppgradert til forsterker som alene koster mer enn dette anlegget til

sammen. Han har utstyr hengende i tråder og montert i egne sandkasser. Der er det KUN stereo for alle pengene - ikke film på tv eller noe slikt. Det skjer jo litt på høyttalere også, men det har vært bra, men det er ikke noe trykk når du drar på. TV-en fra Pioneer er jeg veldig fornøyd med, med et sortnivå som få matcher.

Bakhøyttalene fra Klipsch, som er konstruert til å spre lyden 180°, dempes litt for å kompensere for den korte avstanden til sitteplassene i sofaavdelingen. De er montert for nærmere sitteplassene og da blir de sjenerende på høyt volum for å oppnå effektene fra filmen på en behagelig måte. Med fastmonterte kabellister er ingen flytting gjort i en fei, men Jan noterer seg på blokka at en ny plassering lengre ut på hver side og høyere på veggen legges inn i oppgraderingsplanene.

Batman har jeg spilt så høyt at det ikke er noe moro i det hele tatt, faktisk så det ikke var mulig å være til stede, og det er ikke noe moro.

Pulse-filmen leverer noen vibrasjoner som overrasker oss. Det er ikke ofte vi opplever dette, men etter å ha spilt dette sporet mange ganger kjenner vi at her leverer Ultra-tubene på en måte som overrasker veldig positivt.

Det er første gangen vi har gjort en slik plassering høyt over gulvet med et massivt fundament under. Resultatet er bedre enn andre plasseringsløsninger med tuber så langt – et stort smil på hele gjengen er ikke til å ta feil av. Selv om det ble for mye for egne ører når volumet nærmet seg 0dB tok Jan raskt hintet og rattet ned til -8dB når kanonene fra *Master & Commander* tok helt av.

Husker dere Cerwinhøyttalene med filt på toppen, på 80-tallet, jeg syns de var så bra. Med Tina Turner, det var jo bass i de gamle greiene, eller husker jeg så feil?

Det jeg hørte på for 10 år siden er bare å flire av når jeg opplever det som er her i dag.

Stereo også

Harman-forsterkeren til venstre i raket er hjertebarnet mitt. Det er ingen som slår den på stereo. Modell 8500. Den skulle være midtpunktet i dette

oppsettet og en som jeg kjenner solgte den til meg når jeg var klar for flere kanaler. Men med de nye HD-lydkanalene så måtte det bli en annen løsning. Derfor ble det Yamaha 3900 etter litt frem og tilbake med forhandler om hva jeg skulle gjøre. Etter å ha brukt så mye penger på den så klarer jeg ikke å la være å la den stå i raket med sitt perfekte utseende. Jeg er på nippet til å sette på en cd og spille på den av og til, men det blir ikke noe av nå som alt det andre er på plass. Ender bare opp å sitte her å se på den for den er så fin. Spiller ikke på den som den står nå, men jeg har lyst til å prøve muligheten til å koble inn en veksler for å bruke den på høyttalerne i stereo. Nå begynner den å dra på åra, og ingen vil betale noe for den i dag, den er jo fra 2002/2003, tror jeg.

Det er vel på tide med noe Kiss? Det er bare bass og han fra Singing Bee spiller bedre.

Mener du gutta fra Fredrikstad; Wig Wam?

De var oppvarmingsband på Kisskonsernten i sommer. Det var ikke verst - de spiller utrolig bra! Fy fan, kor bra de spilte!

Infected Mushroom går i spilleren for å kjenne på bassgangen i stereo.

Vi er spesielt interessert i kicket i 70Hz-området som vi kjenner - når det er der – slå i brystet. Plasseringen av tubene i høyden gir oss en ny opplevelse av midbass. Katie Melua sin behagelige stemme akkompagnert med strykere beveger seg lekende lett, uanstrengt og viser en av de mange positive sidene vi stadig opplever fra Klipsch RF-83.

Spotify, kanskje?

Internett og bredbånd er på plass for lenge siden, så mulighetene for lyd gjennom dette mediet interesserer veldig. Streaming er et musikktilbud som fortsatt er helt i startgropen i denne heimen. Kona er veldig interessert i dette nye mediet, og en lengre gjennomgang av tilbudet på markedet i dag diskuterer mens hun noterer ned viktige opplysninger for å sjekke mer ut av dette og eventuelt hva de skal velge. CD-samlingen er ikke stor, og med tjenester som Spotify med over 10 millioner låter lett tilgjengelig er det tydelig at kona fenges av dette utrolige mangfoldet fra musikkens verden. Og Jan legger ikke skjul på at hans musikkinteresse spenner over alt fra klassisk til hard rock.

Utstyr pr. i dag

- Front: Klipsch RF-83
- Senter: Klipsch RC-64
- Surround: Klipsch RS-52

- Sub Front: 2 x SVS PC13-Ultra

- Receiver: Yamaha RX-V3900
- Effektrinn front: Micromega PV-400

- Blu-ray-spiller: Pioneer BDP-LX08
- Spillkonsoll: Nintendo Wii Black
- TV: Pioneer Kuro PDP-LX5090
- TV-dekoder: HD PVR 101-SD

- Høyttalerkabler: 4mm² multicore copper
- Signalkabler lyd: Better Cables
- Signalkabler bilde: Standard

- Sofa: Castello fra Belgia i massiv eik med farge: okseblod

- Lyskontroll: Moeller X-komfort dimmer med lys som styrer spots i egen takkonstruert ramme rundt hele stuen og kombinert med styring av lyd og bilde.

Mer musikk

Musikk på Blu-ray med David Foster i bresjen går i spilleren, med artister som Michael Bublé, Josh Groban og Brian McKnight på en og samme skive.

Jan har en DVD med Queen – *Greatest Video Hits 2*, og det er vesentlig forskjell på de beste innspillingene fra Blu-ray kontra gamle DVD-er. Lyden er på ingen måte i nærheten av det som kan oppleves på de nyeste innspillingene. Allikevel begynner foten å gå når låta *Breakthru* fra videoen til Queen tordner gjennom rommet. Det er på langt nær det samme skyvet som Davis Fosters produksjon, men kicket er til stede i midbassen om enn noe mindre definert.

Litt mer på plass

Sone 2 til badet var et sant helvete og styr å dra kabler til, så nå gjelder det å få lyd der ute. Lyden formidles fra taket i badet av et par Boss 6", i Marine versjon for å tåle sjøsprøyt, og høy fuktighet. Kona ventet visstnok i tre år før badet var ferdigstilt, så tålmodighet har de åpenbart nok av.

Det er mulig med de fleste av dagens receiveere å lagre ferdige oppsett for Blu-ray, DVD, CD og TV på hurtigtaster for enklere å få resten av familiemedlemmene til å trykke på færrest mulig knapper for å oppnå lyd og bilde fra ønsket kilde. Dagens receiveere kan lagre separate oppsett for hver kilde som er tilkoblet, og for oss er det viktigste med denne funksjonen å kunne ha et tilpasset bassnivå for hver av kildene, spesielt når det skal velges mellom musikk og film. TV-lyden var satt opp til stereo og en justering til flerkanal løftet lydopplevelsen fra TV-sendingene mange hakk. Vi har opplevd flere ganger at dekodere er oppgradert fra de gamle analoge versjonene til nye digitale tunere og at eieren bare har flyttet kablene fra den ene boksen og over til den andre uten å ta hensyn til at det faktisk er digitale utganger som vil gi flerkanalslyd på mange av dagens tv/filmkanaler.

Selv i Beirut hadde klokka for lengst passert midnatt, men sånn helt på tampen tok vi likevel et siste skippertak og fikk full kontroll på kabler og lydformater i dette husets anlegg. Et tilfeldig gjenbesøk et par uker senere avslørte det vi innerst inne hadde forventet, nemlig at fruene i huset for lengst var kommet i gang med Spotify på laptopen. Behøver vi egentlig å fortelle at hun så til de grader hadde smilet på plass?

